



964

ΕΨΙΛΟΝ 04.10.09

ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ

Η αρχιτεκτονική της εξουσίας

Δημόσια κτήρια, σχολεία, φυλακές. Το αρχιτεκτονικό
μοτίβο της εξουσίας είναι πάντα το ίδιο: αυστηρές ευθείες,
αιχμηρές γωνίες, τετράγωνη λογική, στενόχωρη αισθητική.

Υπογραμμίζονται έτσι τα όρια της ελευθερίας μας,
η υποχρέωση της υπακοής μας σ' αυτήν. Ο αμερικανός
καθηγητής Ρίτσαρντ Ρος τη φωτογραφίζει.



Ο διάδρομος ορίζει τη διαδρομή. Εμφανείς είναι οι διαφορετικές επιφάνειες των διαδρόμων μπροστά στο εκθέματα, ώστε ο επισκέπτης με προβλήματα όρασης να αντιλαμβάνεται πού βρίσκονται αυτά και να τα ψηλαφεί, διαβάζοντας και τη σχετική επιγραφή με το σύστημα Braille.

ΜΙΑ ΕΥΦΥΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΜΟΥΣΕΙΑΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΠΡΩΤΕΥΣΕ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΒΙΕΝΝΑΛΕ ΝΕΩΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ, ΣΤΟ ΜΙΝΣΚ ΤΗΣ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ. ΔΥΟ ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΑΝ ΕΝΑΝ ΝΕΟ ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΤΡΟΠΟ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ.

Για τα μάτια σου, και όχι μόνο

ΚΕΙΜΕΝΟ | ΜΠΕΣΣΥ ΝΑΣΗ (nassim@enet.gr)

Η Μπιενάλε Νέων Αρχιτεκτόνων, στο Μινσκ της Λευκορωσίας, φέτος από 17 ως 19 Σεπτεμβρίου, έφερε μία ευχάριστη έκπληξη. Οι διαγωνιζόμενοι από 40 χώρες υπέβαλαν τις προτάσεις τους σε μία από πέντε συνολικά κατηγορίες. Μια ελληνική πρόταση κέρδισε τις εντυπώσεις και το πρώτο βραβείο στην κατηγορία «Interior Design». Ο αρχιτέκτονας-μουσειολόγος Χάρης Χάιτας και η γραφίστρια –με ειδικευση στην οπτικοποίηση της πληροφορίας για το κοινό σε μουσεία– Αναστασία Κάλου παρουσίασαν ένα υλοποιημένο πρότζεκτ του 2007. Πρόκειται για την έκθεση «People and Things» (πρόσωπα και πράγματα), που είχε οργανωθεί από τον Πολιτισμικό Οργανισμό του Δήμου Αθηναίων για τη δωρεά της λαογραφικής συλλογής του Δημήτρη Μήτη.

Η έκθεση παρουσιάστηκε στο ιστορικό κτήριο του Κέντρου Λαϊκής Τέχνης και Παρά-

δοσης του Δήμου Αθηναίων στην Πλάκα. Το περιεχόμενό της, ανθρωποκεντρικό, δίνει έμφαση στις ιστορίες που διηγούνται τα αντικείμενα, καθώς αυτά γίνονται το μέσο από το οποίο ο επισκέπτης μαθαίνει για τη ζωή άλλων ανθρώπων. Προϋπόθεση για το σχεδιασμό ήταν να καταστεί η έκθεση –κατά το δυνατόν– ισότιμη και για επισκέπτες με ολική ή μερική απώλεια όρασης.

Το μουσειογραφικό και μουσειολογικό σκεπτικό, λοιπόν, είχε δύο άξονες: Πρώτον, λόγω του έντονου εσωτερικού ξυλόγλυπτου διακόσμου του κτηρίου, η έκθεση έπρεπε να εμπειριέχεται στο χώρο χωρίς να έρχεται σε άμεση επαφή με την εσωτερική όψη του κελύφους.

Δεύτερον, έπρεπε να δημιουργηθεί ένα σύστημα μηνυμάτων μέσα από αντικείμενα και χώρους, που να ενισχύει την πολυαισθητηριακή εμπειρία διαφορετικών ομάδων και

αναγκών επισκεπτών.

Για να επιτευχθεί η αυτονομία των ατόμων με προβλήματα όρασης τοποθετήθηκαν δύο ειδικοί διάδρομοι. Αυτοί έδιναν τη δυνατότητα στον επισκέπτη να αντιλαμβάνεται, μέσω του υλικού της επιφάνειάς τους, την όδευση (τραχιά επιφάνεια) και τη στάση (λεία επιφάνεια). Όλα τα αντικείμενα ήταν ελεύθερα από παντού, ώστε να τα ψηλαφούν οι επισκέπτες. Τα αντικείμενα τοποθετήθηκαν σε εργονομικά σχεδιασμένες κατασκευές με πάνελ, τα οποία έφεραν κείμενα στα ελληνικά, στα αγγλικά και στη γραφή Braille.

Προκειμένου να καταλήξουν στο σχεδιασμό, προηγήθηκε πολύπλευρη έρευνα σε συνεργασία με ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες. Παρά το γεγονός ότι δεν αποτελούσε το μεγαλύτερο σε μέγεθος πρότζεκτ, η φιλοσοφία του σχεδιασμού και ο τρόπος υλοποίησής του του χάρισαν την πρώτη θέση. ■